

Nordanstigs kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Gnarps skola i Nordanstigs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nordanstigs kommun att senast **den 16 oktober 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Nordanstigs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; 3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att elevernas behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- Se till att eleverna ges särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Se till att åtgärder i form av särskilt stöd följs upp och utvärderas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Nordanstigs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig

utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.
- Se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- Se till att säkerställa att personalen anmäler samtliga fall av kränkande behandling till rektorn.
- Se till att utreda samtliga anmälda fall av kränkande behandling.
- Se till att det på skolan sker ett målinriktat arbete att motverka kränkande behandling.
- Se till att upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Nordanstigs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; 10 kap. 8 a § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Nordanstigs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat, trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap.

4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att följa upp och analysera kunskapsresultaten i alla ämnen och årskurser, samt resultatet av arbetet med trygghet och studiero.
- Se till att utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Se till att planera för genomförandet av utvecklingsåtgärderna samt genomföra dessa.
- Se till att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Skolan utreder inte elevers behov av särskilt stöd skyndsamt för elever som är eller kan vara i behov av särskilt stöd och samtliga elever som är i behov av särskilt stöd ges inte det stöd som de är i behov av. Det sker inte heller alltid en uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans värdegrundsarbete eftersom det värdegrundsarbete som bedrivs inte integreras i alla ämnen och av alla lärare inom skolenheten utan endast genomförs på vissa enskilda lärares eget initiativ. Skolinspektionens bedömer även att utbildningen inte utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det saknas ett strategiskt arbete och ett gemensamt förhållningssätt hos lärare och övrig personal för att tillförsäkra eleverna studiero och eleverna i vissa klasser har inte studiero. Det finns inte heller något strategiskt arbete med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet och det finns elever som upplever otrygghet och kränkningar. Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Samtliga fall av kränkande behandling anmäls inte till rektorn och kränkande behandling utreds inte alltid. Det bedrivs inte något aktivt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling som bygger på en analys av var och när problem kan uppstå. Inte heller upprättas det en plan varje år med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Skolinspektionen bedömer även att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete har brister. Visserligen genomför vissa av elevhälsans representanter enstaka förebyggande och hälsofrämjande insatser men av utredningen framgår det att dessa insatser inte är tillräckliga utifrån de behov som finns på skolan. Skolinspektionen bedömer vidare att den studie- och yrkesorienterande verksamheten inte är organiserad på skolan utan detta arbete utförs endast utifrån de samhällsorienterande ämnenas kursplaner.

Slutligen bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Det saknas en uppföljning av kunskapsresultaten i alla ämnen och årskurser samt av resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Ingen analys har gjorts av en sådan uppföljning och inga beslut om utvecklingsåtgärder har fattats utifrån en sådan analys.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd vid skolan. Utredningen visar att ansvariga på skolan inte utreder elevers behov av stöd skyndsamt för elever som är eller kan vara i behov av särskilt stöd. Utredningen visar också att elever som är i behov av särskilt stöd inte alltid ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs. Vidare visar utredningen att de insatser som ges i form av särskilt stöd inte alltid följs upp eller utvärderas. Det är en central del av skolans arbete att ge särskilt stöd för att stötta elever som har det behovet. För att det ska kunna ske behöver skolan ha ett fungerande arbete med att utreda, bedöma behovet, ge stöd samt följa upp och utvärdera effekterna av de vidtagna åtgärderna. Brister i det arbetet medför en risk för att elevernas stödbehov inte upptäcks i tid och att elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen försämras.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att ansvariga på skolan inte utreder stödbehovet skyndsamt för samtliga elever som är eller kan vara i behov av särskilt stöd. Vid Skolinspektionens intervju med elevhälsans representanter framkommer att det finns elever som inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås som får vänta så länge som upp till tre år på en utredning. Vidare framkommer att det i nuläget finns fler än fem elever som väntar på att få en pedagogisk utredning och att anledningen till att de fått vänta är att den tidigare rektorn tyckte att det gått inflation i utredningar och åtgärdsprogram. Av intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det finns elever som inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås under längre tid och att det inte

genomförs några pedagogiska utredningar för dessa elever. I huvudmannens inlämnade informationsinhämtning uppger huvudmannen att det inte har gjorts några utredningar på skolan de senaste sex månaderna.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att elever som är i behov av särskilt stöd inte alltid ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs. Det framkommer av Skolinspektionens intervjuer med elevhälsans representanter, lärare och rektorn att det finns elever som enligt deras åtgärdsprogram har behov av särskilt stöd i form av speciallärarinsatser men som inte får de insatserna då resurserna är begränsade.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att särskilda stödåtgärder inte alltid följs upp och utvärderas. En av elevhälsans representanter uppger vid Skolinspektionens intervju att åtgärdsprogram inte följs upp. Lärare uppger att åtgärdsprogram inte utvärderas eller följs upp och att det ska göras en plan för utvärdering av åtgärdsprogram. Rektorn säger att åtgärdsprogrammen inte följs upp. Rektorn säger att de ska gå igenom de åtgärdsprogram och insatser som är inaktuella och att skolan har påbörjat ett arbete med att följa upp åtgärdsprogrammen för att säkerställa att eleverna får det stöd som eleverna har behov av. Skolinspektionen har vid tillsynen tagit del av sju stycken åtgärdsprogram. Av dessa framkommer att det för sex av dessa sju åtgärdsprogram saknas uppföljning och utvärdering av de åtgärder som ska tillgodose elevernas behov av särskilt stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Gnarps skola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Nordanstigs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det bedrivs inte ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Gnarps skolas värdegrundsarbete. Tillsynen visar att värdegrundsarbetet inte integreras i alla ämnen och av alla lärare inom skolenheten utan endast genomförs på vissa enskilda lärares eget initiativ. Bristen kan leda till att eleverna inte inhämtar de värden som utbildningen syftar till samt att eleverna inte ges möjlighet att få sina skilda uppfattningar bemötta med kunskap, öppna diskussioner och aktiva insatser.

Enligt skollagen ska utbildningen bland annat förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I skollagen anges också att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

I förarbetena till skollagen anges att det förebyggande arbetet är centralt. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan samt att skolan även involverar elevernas vårdnadshavare i arbetet med att skapa gemensamma utgångspunkter för en trygg skolmiljö. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö (prop. 2009/10:165 s. 320).

Skolinspektionens utredning visar att värdegrundsarbetet inte integreras i alla ämnen och av alla lärare inom skolenheten utan endast genomförs på vissa enskilda lärares eget initiativ. Rektorn uppger i Skolinspektionens intervju att det är ett bristande arbete med det aktiva och medvetna värdegrundsarbetet och att skolan behöver jobba mycket med det. Rektorn säger att de behöver arbeta mycket med de vuxnas delaktighet i skolans värdegrundsarbete. Rektorn säger att det akuta arbetet handlar om "trygghet, bemötande, miljön, hur vi är mot varandra, hur vi arbetar kring trivsel, vad det är vi värdesätter". En lärare säger vid intervju att det inte har fattats något beslut om att arbeta med skolans värdegrund men att hen vill se ett gemensamt arbete "att nu ska skolan vända". Det är nu upp till varje lärare att hantera konsekvenser av brister i värdegrundsarbetet i sin klass och det gemensamma värdegrundsarbetet saknas. En annan lärare säger att värdegrundsarbetet är något som görs varje dag som att till exempel diskutera hur de ska vara mot varandra. Flera lärare säger att något gemensamt värdegrundsarbete inte finns på skolan utan det är upp till var och en av lärarna. En av elevhälsans representanter uppger att ett övergripande arbete med skolans värdegrundsarbete saknas, att det kan ske individuella insatser av lärare men att de nya rektorerna har värdegrunden som sin "käpphäst". I huvudmannens inlämnade informationsinhämtning uppger huvudmannen att värdegrundsarbetet på skolan behöver utvecklas utifrån den kartläggning som huvudmannen gjort under hösten 2018.

Skolmiljön präglas inte av studiero

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Gnarpsskola inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visar att det saknas ett strategiskt arbete och ett gemensamt förhållningssätt hos lärare och övrig personal för att tillförsäkra eleverna studiero och att eleverna i vissa klasser inte har studiero. Visserligen visar utredningen att det sker vissa åtgärder på skolan för att förbättra studieron men Skolinspektionen bedömer att skolan behöver intensifiera arbetet med att säkerställa att studieron omfattar samtliga elever på skolan, eftersom studiero är en förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och nå så långt som möjligt i förhållande till utbildningens mål.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 319) framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i

skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal och även elevens vårdnadshavare om de gemensamma värdena som ska gälla.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det saknas ett strategiskt arbete och ett gemensamt förhållningssätt hos lärare och övrig personal för att tillförsäkra eleverna studiero och att eleverna i vissa klasser inte har studiero. Av Skolinspektionens intervjuer med elevhälsans representanter och rektorn framkommer att det skiljer mellan lärarna på vilket sätt de klarar av att hantera studieron och att det inte finns ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero. Vidare säger elevhälsans representanter att både vårdnadshavare och elever upplever att det är högljutt, och att det används ett fult språk. Det framkommer även att vissa individuella insatser görs men att det inte finns någon samsyn om hur studiero skapas. Av huvudmannens inlämnade informationsinhämtning framgår att det återstår ett stort arbete kring studieron för alla elever både i klassrum och ute i korridorer. Vid intervjuer med lärare uppger de att alla lärare inte har samma problem med studieron i sina klasser och att det är upp till läraren att i klassen lösa de problem de har med studieron. Flera lärare uppger att de på arbetsplatsträffar pratat om gemensamma strukturer för upplägg av lektionerna. En lärare uppger att det saknas ett kollegialt lärande och en helhet i arbetet med studieron på skolan. Rektorn bekräftar bilden av behovet att arbeta med att alla lärare bättre ska klara av att ge eleverna studiero. Elever uppger att det finns elever som både stör sig själva och andra elever på skolan. Elever uppger att det är så stökigt att eleverna har svårt att koncentrera sig på skolarbetet på mellan fem och upp till hälften av lektionerna under en vecka. En elev säger att det är beroende av vilket ämne det är och vad lektionen handlar om ifall elever stör och att det ibland är många elever som stör.

Skolmiljön präglas inte av trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utforma utbildningen så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Utredningen visar att det inte finns något strategiskt arbete med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet. Utredningen visar vidare att det finns elever som upplever otrygghet och att det inträffar kränkningar mellan elever. Skolinspektionen understryker att det är av vikt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet för att stödja elevernas kunskapsutveckling.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. I förarbetena till skollagen (jmf prop. 2009/10:165 s. 319) framgår att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal och även elevens vårdnadshavare om de gemensamma värden som ska gälla.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det inte finns något strategiskt arbete med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet. Av Skolinspektionens intervju med elevhälsan framkommer att det inte har gjorts någon kartläggning av tryggheten på ett år och att skolan inte har kommit så långt i att få till

arbetet kring de elever som uppehåller sig i korridoren. Rektorn uppger att inga beslut har fattats för att utveckla tryggheten på skolan men att de utreder möjligheten att organisera meningsfulla rastaktiviteter. En lärare säger att gemensamma åtgärder saknas och att alla lärare ska skapa en trygg miljö för sina elever. Lärare uppger att de pratar om att "alla barn är allas barn" men att det inte följs då alla vuxna "inte ser det så".

Utredningen visar även att det finns flera elever som upplever otrygghet och att det inträffar kränkningar mellan elever. I Skolinspektionens intervju med elevhälsan framkommer att det under perioder varit elever och vårdnadshavare som uttryckt att det inte varit tryggt för eleverna. Av intervju med rektorn framkommer att eleverna uttrycker att "det finns ganska mycket otrygghet på skolan", att eleverna är otrygga att gå ut i korridoren och gå på toaletten samt att en del är rädda för de äldre eleverna i korridoren. I intervju säger en elev att det finns elever som bråkar och vissa elever som sitter i korridoren och är "dryga". En annan elev säger att det är mycket bråk på fotbollsplanen och sällan någon vuxen där. Eleverna nämner några elever som blir ledsna då andra elever bråkar och slår dem och att det finns en elev som bråkar hela tiden. I intervju med lärare framgår att det är ett tufft klimat i korridorerna främst på mellanstadiet och det i höstas kändes som "att eleverna tagit över". "Det har skett hot och våld mellan barn". En lärare säger att de genom utvecklingssamtal fått veta att tryggheten för eleverna "sviktar". Många elever känner sig trygga i klassrummet men inte ute i korridoren där det sker mycket bråk och slagsmål. Det finns elever som är "otäcka". Det finns elever som är rädda för andra elever.

Brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Av utredningen framkommer att samtliga fall av kränkande behandling inte anmäls till rektorn och att kränkande behandling inte alltid utreds. Vidare visar utredningen att det inte bedrivs något aktivt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling som bygger på en analys av var och när problem kan uppstå. Slutligen visar utredningen att det inte upprättas en plan varje år med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Sammantaget kan detta hindra elever från att nå utbildningens mål och få utvecklas så långt som möjligt.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Vidare anges att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga att elever utsätts för kränkande behandling. I detta arbete ingår att varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att

anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att samtliga fall av kränkande behandling inte anmäls till rektorn och att kränkande behandling inte alltid utreds. Vid Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att alla lärare inte anmäler alla fall av kränkande behandling. Det har påbörjats en diskussion på skolan om vad en kränkning är och att rektorn ser ett behov att jobba mer med den diskussionen. I intervju med representanter från elevhälsan framkommer att lärarna anmäler kränkande behandling genom en incidentrapport men att det är för få incidentrapporter som görs och att det skulle behöva göras fler då det sker många incidenter. Lärare uppger att de ofta gör incidentrapporter om kränkande behandling men att det inte händer något efter att de har lämnat en incidentrapport. Idag gör lärarna incidentrapporter och vårdnadshavare kontaktas men sedan händer inget mer. En annan lärare säger att hen skulle vilja få mer information om hur hen kan gå vidare om det sker kränkningar igen. Läraren säger att de märker kränkningar som sker här och nu och att det är många akuta händelser. Lärarna släcker bränder men skolan tar inte reda på vad som orsakat det som sker.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det inte bedrivs något aktivt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling som bygger på en analys av var och när problem kan uppstå. Vid Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att skolans målinriktade arbete definieras i planen mot kränkande behandling, att skolan gör utredningar om kränkande behandling men att det i dag saknas ett målinriktat arbete. Flera lärare uppger att det görs enstaka insatser i klasserna utifrån vad läraren bedömer behövs men att det saknas ett gemensamt målinriktat arbete på skolan för att motverka kränkande behandling. Representanter från elevhälsan uppger att det saknas en rutin för att följa upp incidentrapporterna. Rektor bekräftar att kränkningar som skett inte har följts upp.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det inte upprättas en plan varje år med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Vid Skolinspektionens intervju uppger lärare och representanter för elevhälsan att det inte skett någon revidering av skolans plan mot kränkande behandling och att planen inte är något levande dokument. Av information från huvudmannen framgår att skolans plan mot kränkande behandling är från 2016/17.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Gnarps skola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Nordanstigs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete vid Gnarpsskola har brister. Av utredningen framgår visserligen att vissa av elevhälsans representanter genomför enstaka förebyggande och hälsofrämjande insatser men det framgår även att dessa insatser inte är tillräckliga utifrån de behov som finns på skolan. Detta får till följd att alla elever inte får samma förutsättningar att dels nå utbildningens mål och dels få utvecklas så långt som möjligt.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan i det individuellt inriktade arbetet har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att vissa av elevhälsans representanter genomför enstaka förebyggande och hälsofrämjande insatser men det framgår även att dessa insatser inte är tillräckliga utifrån de behov som finns på skolan. Vid intervju med representanter för elevhälsan framkommer att det inte finns något förebyggande och hälsofrämjande arbete i det gemensamma elevhälsoteamet. En representant från elevhälsan säger att de "inte kommer till" att jobba förebyggande och att synen på elevhälsans arbete är att de arbetar åtgärdande. En annan representant uppger att de främst arbetar åtgärdande med att "släcka bränder" och endast i enstaka fall arbetar förebyggande som att skolsköterskan pratar sex- och samlevnad, HBTQ och tobak med eleverna i årskurs 5 och 6. Vid intervju säger rektorn att elevhälsan endast i enstaka fall bedriver ett förebyggande arbete men att det i övrigt saknas ett förebyggande arbete. I intervjuer med lärare och bekräftas bilden av att elevhälsan arbetar åtgärdande och inte förebyggande och hälsofrämjande. Lärarna kan inte uppge några exempel på förebyggande elevhälsoarbete.

Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser inte samtliga elevernas behov

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i den studie- och yrkesorienterande verksamheten som bedrivs på skolan. Tillsynen visar att den studie- och yrkesorienterande verksamheten inte är organiserad på skolan utan detta arbete utförs endast utifrån de samhällsorienterande ämnenas kursplaner. Det innebär att eleverna inte aktivt görs medvetna om sina valmöjligheter eller stärks i att kunna göra självständiga och väl underbyggda val om framtida studier och arbete.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterade verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Vidare framgår av läroplanen att studie- och yrkesvägledaren,

eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. Studie- och yrkesvägledaren ska också vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser. Av förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 278) framgår att rektorer, lärare och personal med studie- och yrkesvägledningskompetens har ett gemensamt ansvar för, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

Av Skolinspektionens utredning framgår att den studie- och yrkesorienterande verksamheten inte är organiserad på skolan utan detta arbete utförs endast utifrån de samhällsorienterande ämnenas kursplaner. Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen uppger huvudmannen att kommunen har en studie- och yrkesvägledare som arbetar enligt en fastställd plan. Planen anger garanterade aktiviteter för eleverna i de olika årskurserna där lärarna i skolan är ansvariga för att de olika aktiviteterna genomförs och studie- och yrkesvägledaren är en konsultativ resurs. Vid intervju uppger rektorn och lärare att de varken känner till att det finns en studie- och yrkesvägledare, om skolan har tillgång till en studie- och yrkesvägledare eller att det finns en kommungemensam plan. Lärare uppger vidare att den studie- och yrkesvägledning eleverna får i undervisningen är kopplat till ämnet samhällskunskap där exempelvis pengar och arbete varit ett arbetsområde.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Gnarps skola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Nordanstigs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att Gnarps skola inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som uppfyller skollagens krav. Tillsynen visar att det saknas en uppföljning av kunskapsresultaten i alla ämnen och årskurser samt av resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Tillsynen visar vidare att ingen analys av någon sådan uppföljning har gjorts och att inga beslut om utvecklingsåtgärder, utifrån en sådan uppföljning och analys, har fattats. Att det inte genomförs en uppföljning av kunskapsresultaten i alla ämnen och årskurser samt av resultatet av arbetet med trygghet och studiero innebär att rektorn saknar ett tillräckligt underlag för att kunna besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.

Enligt skollagen föreskrivs att rektorn ansvarar för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att det saknas en uppföljning av kunskapsresultaten i alla ämnen och årskurser samt av resultatet av arbetet med trygghet och studiero. Vidare framkommer att ingen analys har gjorts av en sådan

uppföljning och inga beslut om utvecklingsåtgärder har fattats utifrån en sådan analys. Av Skolinspektionens intervju med rektorn framkommer att det inte gjorts någon uppföljning av betyg eller omdömen. Rektorn uppger att de kommer att följa upp resultatet av arbetet med trygghet och studiero genom samtal och enkäter men att det inte görs någon sådan uppföljning nu. Av intervju med elevhälsans representanter framkommer att det inte gjorts någon kartläggning om elevernas upplevelse av trygghet detta läsår. Vidare framkommer att det finns en kartläggningsplan avseende uppföljning av elevernas kunskapsresultat med planen har inte blivit verkställd utan prioriterats bort. Tillsammans med lärarna ska elevhälsan enligt planen se över resultat på klass- och individnivå. I några klasser har specialpedagogen gjort en uppföljning men inte i alla klasser.

Vidare uppger elevhälsan att det har varit svårigheter att få till ett löpande analysarbete på grund av personalomsättning bland lärare och att de inte kommit fram till några utvecklingsåtgärder och att för få analyser genomförts. Intervjuer med lärare bekräftar elevhälsans bild. En lärare uppger att kunskapsresultaten inte följs upp och att någon uppföljning inte är inplanerad. En annan lärare säger att det finns en mall som lärarna ska fylla i tillsammans med specialpedagogen eller specialläraren men då några lärare inte fyllt i mallen så blev ingen analys gjord. En lärare uppger att skolan gjorde en trivselenkät i början av föregående termin men att resultatet aldrig analyserades och att det inte fattades några beslut om åtgärder utifrån enkätresultatet. En annan lärare bekräftar att varken kunskapsresultat eller resultat från trivselenkäten följs upp. Vidare framgår av utredningen att dokumentation av elevernas resultat ska ske av lärarna i Unikum men att det varierar utifrån lärare om det görs eller inte.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Gnarps skola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Nordanstigs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Nordanstigs kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Nordanstigs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Sara Carlsson
Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Johan Westerling-Kalla

Johan Westerling-Kalla
Föredragande
Signerat av: Johan Westerling Kalla

I handläggningen av ärendet har även utredare Terese Westin och jurist Anna Möller medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Gnarps skola

Fakta om Gnarps skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Nordanstigs kommun under vårterminen 2019. Gnarps skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 19 och 21 mars 2019.

Gnarps skolan är en kommunal grundskola belägen i Nordanstigs kommun. Skolan har vid tillsynstillfället cirka 140 elever. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-6 samt fritidshem.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik över de nationella ämnesproven som genomfördes läsåret 2017/18 varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven i ämnet matematik mellan 66,7 – 88,9 procent. Motsvarande resultat för riket var 82,6 – 95,6 procent. I ämnet svenska varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven mellan 68,4 – 94,7 procent. Motsvarande resultat för riket var 89,9 - 98 procent.

Årskurs 6

Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2016/17 var den genomsnittliga betygspoängen lägre än genomsnittet i riket i samtliga ämnen förutom i bild och hem- och konsumentkunskap. För andelen elever som nådde de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen saknas uppgifter. Motsvarande värde för riket var 77 procent.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes våren 2018 var medelvärdet för hur eleverna i årskurs 5 upplever att de har studiero på lektionerna 5,0 (medelvärdet för samtliga medverkande skolenheter är 6,1). Av enkäten framgår vidare att medelvärdet för om eleverna i årskurs 5 känner sig trygga i skolan 8,1 (medelvärdet för samtliga medverkande skolenheter är 8,0).